

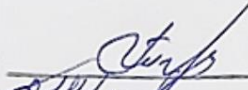
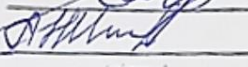
Міністерство освіти і науки України
Сумський національний аграрний університет
Факультет економіки і менеджменту
Кафедра економіки та підприємництва

Робоча програма (силабус) освітнього компонента
Проектний аналіз і бізнес-планування
(обов'язковий)

Реалізується в межах освітньої програми «**Підприємництво, торгівля та біржова діяльність**»

за спеціальністю **076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність**

на **I (бакалаврському) рівні** вищої освіти

Розробник: Пізняк Т.Л., к.е.н., доцент, доцент кафедри
Розробник: Ковбаса О.М., к.е.н., доцент, доцент кафедри
(підпис)

Погоджено:

Гарант освітньої програми Терещенко С.І.Ю., д.е.н.,
(підпис)
професор, завідувач кафедри економіки та підприємництва

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

1.	Назва ОК	Проектний аналіз і бізнес-планування		
2.	Факультет/кафедра	Економіки і менеджменту / економіки та підприємництва		
3.	Статус ОК	Обов'язковий		
4.	ОК може бути запропонований для	076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»		
5.	Рівень НРК	6		
6.	Семестр та тривалість вивчення	6 семестр – 1-15 тиждень, 7 семестр – 1-13 тиждень		
7.	Кількість кредитів ЄКТС	6		
8.	Загальний обсяг годин та їх розподіл	Контактна робота (заняття) - денна		Самостійна робота
		Лекційні	Практичні /семінарські	Лабораторні
		56	44	-
				80
9.	Мова навчання	Українська		
10.	Викладач/Координатор освітнього компонента	Доцент кафедри економіки та підприємництва, кандидат економічних наук (PhD) Пізняк Тетяна Іванівна		
11.1	Контактна інформація	Tetiana.pizniak@snaeu.edu.ua ; ауд. 403а-е. Доцент кафедри економіки та підприємництва, кандидат економічних наук (PhD) Пізняк Тетяна Іванівна		
11.	Загальний опис освітнього компонента	Дисципліна спрямована на формування у студентів знань щодо сутності, цілей та основних видів проектного аналізу, його ролі у ефективному функціонуванні підсистем управління проектами, в т.ч. науковими, а також оволодіння ними навичок практичного застосування методів, технік і інструментарію проектного аналізу та бізнес-планування на всіх етапах життєвого циклу проекту.		
12.	Мета освітнього компонента	Формування системи спеціальних теоретичних знань і практичних навичок щодо методології аналізу проектних рішень, розробки та обґрунтування проектів для задоволення суспільних та особистих потреб в умовах обмеженості ресурсів; набуття навичок щодо визначення доцільності впровадження проекту, а також формування системи знань з методики розробки бізнес-планів у діяльності підприємницьких структур.		
13.	Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП	1. Освітній компонент базується на вивченні математичного програмування		
14.	Політика академічної доброчесності	Дотримання засад політики академічної доброчесності реалізується на засадах положень «Кодексу академічної доброчесності Сумського НАУ» Списування – завдання не зараховується. Використання заборонених засобів під час контрольних засобів – відповідь не зараховується. Плагиат – завдання не зараховується.		
15.	Посилання на курс у системі Moodle	https://cdn.snaeu.edu.ua/moodle/enrol/index.php?id=997		

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Результати навчання за ОК:	Як оцінюється ДРН			
Після вивчення курсу «Проектний аналіз» студент очікувано буде здатен:	ПРН 6	ПРН 11	ПРН 20	
ДРН1: розуміти основні поняття проектного аналізу, відмінності проекту від плану чи програми, розрізняти зовнішнє та внутрішнє середовище проекту, знати основні властивості проекту, поняття життєвого циклу проекту та його основні фази; концептуальні основи аналізу інвестиційних проектів; розуміти цілі, зміст, етапи, прийоми і методи бізнес-планування підприємницької діяльності;		x		Питання, презентації, ситуаційні вправи
ДРН2: знати визначення грошового потоку, стандартні формальні та неформальні критерії прийняття рішень, динамічний аналіз безбитковості; володіти інструментарієм планування підприємницької діяльності.		x		Тести множинного вибору, питання, ситуаційні вправи
ДРН3: проводити аналіз проектів з використанням різних видів аналізу, визначати життєздатність та доцільність проекту, розраховувати показники економічної та фінансової ефективності; проводити різні види аналізу проектів; розробляти бізнес-плани підприємницької діяльності аграрних підприємств; оцінювати ефективність проектів з урахуванням їх ризиків; робити презентації та експертизу бізнес-планів.	x		x	Питання, ситуаційні вправи, розрахункові завдання

ПРН 6. Вміти працювати в команді, мати навички міжособистісної взаємодії, які дозволяють досягати професійних цілей.

ПРН 11. Демонструвати базові й структуровані знання у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності для подальшого використання на практиці.

ПРН 20. Знати основи бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків та результатів діяльності підприємницьких, торговельних і біржових структур з урахуванням ризиків.

3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ)

Тема. Перелік питань, що будуть розглянуті в межах теми	Розподіл в межах загального бюджету часу			Рекомендована література
	Аудиторна робота		Самостійна робота	
	Лк	П.з		
6 семестр				
Модуль 1				
Тема 1. Концепція проекту, та його життєвий цикл 1.Поняття та ознаки проекту 2.Класифікація проектів 3.Учасники проекту 4.Середовище проекту 5.Сутність проектного аналізу 6.Принципи проектного аналізу	2	2	3	Основна: 1-9 Додаткова: 10-11, 16-23
Тема 2. Концептуальні основи аналізу інвестиційних проектів 1.Витрати і вигоди у проектному аналізі 2. Альтернативна вартість 3. Типи альтернативних рішень	2	2	3	Основна: 1-9 Додаткова: 16-23
Тема 3. Концепція оцінки вартості грошей у часі. 1.Причини зміни вартості грошей у часі. Майбутня і теперішня вартість грошей 2.Компаундинг та його економічний й зміст 3.Дисконтування та його роль при аналізі проекту 4.Визначення вартості рентних платежів.	2	2	3	Основна: 1-9 Додаткова: 10-11, 16-23
Тема 4. Грошові потоки проекту 1. Поняття грошового потоку та принципи їх розрахунку 2. Види грошових потоків та їх економічний зміст 3. Методика розрахунку грошових потоків 4. Врахування інфляції в проектному аналізі грошових потоків	2	2	3	Основна: 1-9 Додаткова: 10-11
Тема 5. Стандартні фінансові та неформальні критерії прийняття рішень 1.Методи оцінки ефективності проектів 2.Порівняння проектів за допомогою різних критеріїв оцінки 3.Неформальні критерії оцінки проектів	2	2	3	Основна: 1-9 Додаткова: 10-11, 16-23
Тема 6. Динамічний аналіз безбитковості проекту 1.Динаміка змінних і постійних витрат проекту	2	2	3	Основна: 1-9

2.Основні завдання аналізу беззбитковості 3.Операційний леверидж, як метод оптимального використання грошових потоків проекту				Додаткова: 10-11, 16-23
Тема 7. Оцінка й прийняття проектних рішень в умовах ризику невизначеності 1.Економічний та історичний зміст ризику та невизначеності. 2.Види проектних та загальних ризиків проекту 3.Методи аналізу ризиків та їх характеристика	4	4	3	Основна: 1-9 Додаткова: 10-11, 16-23
Тема 8. Маркетинговий аналіз проекту 1.Мета і завдання маркетингового аналізу 2.Система маркетингової інформації 3.Прогноз обсягів збуту продукції проекту 4.Проект розробки концепції маркетингу	2	2	4	Основна: 1-9 Додаткова: 10-11, 16-23
Тема 9. Технічний аналіз проекту 1.Мета і завдання технічного аналізу. Основні аспекти технічного аналізу проекту. 2.Основні критерії визначення раціонального розміщення проекту 3.Технічна схема підприємства 4.Матеріально-технічне постачання проекту	2	2	3	Основна: 1-9 Додаткова: 10-11, 16-23
Тема 10. Інституційний аналіз проекту 1.Мета і завдання інституційного аналізу 2.Етапи інституційного аналізу 3.Зовнішні умови реалізації проекту 4.Адміністративні умови реалізації проекту	2	2	3	Основна: 1-9 Додаткова: 10-11, 16-23
Тема 11. Екологічний аналіз проекту 1. Мета і завдання екологічного аналізу 2. Критерії екологічного аналізу 3. Типи впливів проектів на оточуюче середовище 4. Оцінка екологічного впливу	2	2	4	Основна: 1-9 Додаткова: 10-11, 16-23
Тема 12. Соціальний аналіз проекту 1. Мета і завдання соціального аналізу 2.Зміст робіт з соціального аналізу	2	2	4	Основна: 1-9 Додаткова:

3. Соціальне середовище проекту та його оцінка				10-11, 16-23
Тема 13. Фінансовий аналіз проекту 1. Мета і завдання економічного і фінансового аналізу проекту 2. Моделі проведення фінансового аналізу	4	4	4	Основна: 1-9 Додаткова: 10-11, 16-23
Всього в 6 семестрі	30	30	42	
7 семестр				
Модуль 2				
Тема 1. Теоретичні основи бізнес-планування, роль бізнес-плану у розвитку підприємства. 1. Планування, місце планування в системі менеджменту, форми планування і види планів, технологія планування 2. Сутність та роль бізнес-плану. 3. Методологія планування, принципи та методи планування.	2	-	5	Основна: 1-5 Додаткова: 1-4
Тема 2. Бізнес-планування: цілі, завдання, принципи і види. 1. Цілі і задачі бізнес-плану. Класифікація та види бізнес-планів. 2. Основні етапи розробки, особливості та обсяги бізнес-планів. 3. Мета та завдання бізнес плану.	2	-	5	Основна: 1-5 Додаткова: 1-4
Тема 3. Інформаційне поле, етапи здійснення, алгоритм складання, структура та етапи розробки бізнес-плану. 1. Характеристика інформаційного поля для бізнес-плану. 2. Структура типового бізнес-плану та зміст його розділів. 3. Етапи розробки бізнес-плану. 4. Порядок розробки бізнес-плану.	2	2	5	Основна: 1-5 Додаткова: 1-4
Тема 4. Характеристика конкурентного середовища та конкурентні переваги. 1. Визначення місії фірми 2. Аналіз стратегічних альтернатив і вибір стратегії. 3. Характеристика конкурентного середовища, виявлення і аналіз сильних та слабких сторін (SWOT-аналіз) підприємства 4. Дослідження ринку збуту.	2	-	5	Основна: 1-5 Додаткова: 1-4
Тема 5. План маркетингу. 1. Основні поняття і функції маркетингу. Маркетингові дослідження. 2. Стратегія маркетингу.	2	2	5	Основна: 1-5 Додаткова: 1-4

3. Цінова політика та ціноутворення. 4. Планування рекламної діяльності.				
Тема 6. План виробництва. 1. Виробнича програма на підприємстві. 2. Процес планування обсягу реалізації продукції та розрахунку потреби в ресурсах на виробничу програму. 3. Завдання та складові виробничого плану.	2	2	5	Основна: 1-5 Додаткова: 1-4
Тема 7. Організаційний план. 1. Створення організаційної структури управління підприємства. 2. Визначення потреб фірми в персоналі. Система мотивації персоналу. 3. Власники та команда менеджерів.	2	2	5	Основна: 1-5 Додаткова: 1-4
Тема 8. Аналіз потенційних ризиків. 1. Поняття ризиків при бізнес-плануванні. 2. Класифікація ризиків. Види ризиків та причини їх виникнення. 3. Управління ризиками.	2	2	5	Основна: 1-5 Додаткова: 1-4
Тема 9. Фінансовий план та стратегія фінансування. 1. Зміст, завдання та методи фінансового планування. 2. Ключові розрахунки фінансового плану: план доходів та витрат, план грошових потоків, прогнозний баланс. 3. Розрахунок рівня беззбитковості. Розрахунок очікуваних фінансових коефіцієнтів.	2	2	5	Основна: 1-5 Додаткова: 1-4
Тема 10. Експертиза бізнес-плану. 1. Сутність експертизи бізнес-плану. 2. Завдання експертизи бізнес-планів. 3. Критерії експертної оцінки.	2	2	5	Основна: 1-5 Додаткова: 1-4
Всього в 7 семестрі	26	14	38	
Всього по дисципліні	56	44	80	

4. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ДРН	Методи викладання	Методи навчання
ДРН1: розуміти основні поняття проектного аналізу, відмінності проекту від плану чи програми, розрізняти зовнішнє та внутрішнє середовище проекту, знати основні властивості проекту, поняття життєвого циклу проекту та його основні фази; концептуальні основи аналізу інвестиційних проектів; розуміти цілі, зміст, етапи, прийоми і методи бізнес-планування підприємницької діяльності;	Лекція, практичне заняття, обговорення актуальних питань	Опрацювання теоретичного матеріалу, підготовка презентацій та есе

ДРН2: знати визначення грошового потоку, стандартні формальні та неформальні критерії прийняття рішень, динамічний аналіз беззбитковості; володіти інструментарієм планування підприємницької діяльності.	Лекція, практичне заняття, презентації	Опрацювання теоретичного матеріалу, ситуаційні вправи, підготовка есе
ДРН3: проводити аналіз проектів з використанням різних видів аналізу, визначити життєздатність та доцільність проекту, розраховувати показники економічної та фінансової ефективності; проводити різні види аналізу проектів; розробляти бізнес-плани підприємницької діяльності аграрних підприємств; оцінювати ефективність проектів з урахуванням їх ризиків; робити презентації та експертизу бізнес-планів.	Лекція, практичне заняття, дебати	Опрацювання теоретичного матеріалу, виконання розрахункових завдань

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

5.1. Сумативне оцінювання

5.1.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
1.	Презентація	25 балів / 25 %	Протягом семестру
2.	Есе	20 балів / 20 %	Протягом семестру
3.	ІРЗ (індивідуальне розрахункове завдання)	25 балів / 25 %	Протягом семестру
4.	Іспит (два теоретичних питання і задача)	30 балів / 30 %	За графіком

5.1.2. Критерії оцінювання

Компонент	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно
Презентація	<15 балів	15-18 балів	19-21 балів	22-25 балів
	Завдання виконано з великою кількістю помилок, відсутній аналіз інших підходів до питання, відсутні висновки	Завдання виконано в обсязі до 5 робочих слайдів за навчальними матеріалами, окремі складові (назви елементів, висновки) відсутні	Виконано усі вимоги до завдання, але відсутні власні висновки	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано, креативність, наведені власні висновки та пропозиції
Есе	<12 балів	12-14 балів	15-17 балів	18-20 балів
	Вимоги щодо завдання виконано з великою кількістю помилок, відсутній аналіз інших підходів до питання, відсутні висновки	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкриті, відсутній аналіз інших підходів до питання	Виконано усі вимоги завдання	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано, креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми
ІРЗ	<15 балів	15-18 балів	19-21 балів	22-25 балів
	Завдання виконано	Хід виконання вірний, але	Завдання виконано, але	Завдання

	<i>(методика та відповіді неправильні)</i>	<i>наявні суттєві помилки, відповіді, в основному неправильні</i>	<i>існують несуттєві помилки</i>	<i>повністю виконано. Помилки відсутні</i>
	<i><18 балів</i>	<i>18-22</i>	<i>23-26 балів</i>	<i>27-30 балів</i>
Іспит	<i>Вимоги щодо завдання виконано з великою кількістю помилок</i>	<i>Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкриті, відсутній аналіз інших підходів до питання</i>	<i>Виконано усі вимоги завдання</i>	<i>Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми</i>

5. 2. Формативне оцінювання:

Для оцінювання поточного прогресу у навчанні та розуміння напрямів подальшого удосконалення передбачено

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
1	Тестування (Moodle/Kahoot)	Після закінчення кожного модуля
2	Заповнення відомостей самооцінювання	По закінченню відповідної теми
3	Письмовий зворотний зв'язок від викладача під час виконання ІРЗ	Під час виконання ІРЗ
4	Письмовий зворотний зв'язок на есе	Протягом 1 тижня після виконання
5	Усний зворотний зв'язок від викладача та студентів після презентації	Під час виконання завдання

5.3. Шкала оцінювання (підсумкова) – загальноприйнята для Університету:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	Для екзамену, курсового проекту (роботи), практики, кваліфікаційної роботи	для заліку
90 – 100	відмінно	зараховано
82-89	добре	
75-81		
69-74	задовільно	
60-68		
35-59	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

6.1. Основні джерела

6.1.1 Підручники, посібники:

Модуль 1

1. Басюркіна Н., Горбаченк О., Шевченко-Перепелкина Р. Проектний аналіз: навчальний посібник. Одеса.: КОНДОР, 2019. 324 с.

1. Єгорченков О. В., Єгорченкова Н. Ю., Катаєва Є. Ю. Азбука управління проектами. Планування: навч. посіб. Київ: КНУ ім.Т.Шевченка, 2017. 117 с.

2. Курок О. О., Семененко О. Г. Проектний аналіз: навчально-методичний посібник. Пер.-Хм.: вид.: «ФОП Домбровська Я. М.». 2019. 204.с.

3. Рижиков В.С., Яковенко М.М., Латишева О.В., Дегтярьова Ю.В., Щелокова Л.А., Коваленко О.О. Проектний аналіз: навч. посібник. - К.: Центр учбової літератури, 2017. 384 с.

4. Швець Л.П. Проектний аналіз: навчальний посібник. Львів: Новий світ - 2000. 2019. 648 с

6.1.2 Методичне забезпечення:

5. Електронний курс з дисципліни «Проектний аналіз». URL: <https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=997>

6. Терещенко С.І. Проектний аналіз. Навчально-методичний посібник для студентів усіх форм навчання напрям підготовки 6.030504 «Економіка підприємства» – Суми : СНАУ, 2017. 267 с.

6.1.1 Підручники, посібники:

Модуль 2.

1. Бізнес-планування підприємницької діяльності : навч. посіб. – З.С. Варналій, Т.Г. Васильців , Р.Л. Лупак, Р.Р. Білик. Чірнівці. – Технодрук – 2019. – 264 с.

2. Бізнес-план: навч. посіб. – Т.Г. Васильців, Я.Д. Качмарик, В.І. Блонська, Р.Л. Лупак. – К.:Знання, 2013. – 173 с.

3. Бізнес-планування в аграрних формуваннях: [Навч. посіб.] / [Г.Є. Мазнев, О.О. Красноручський, В.С. Ніценко та ін.]; за ред. проф. Г.Є. Мазнева; Одеський державний аграрний університет. – Видання 2-ге, перероб.– Одеса: ЛЕРАДРУК, 2014. – 219 с.: іл.

4. Бізнес-план: технологія розробки та обґрунтування: Навчальний посібник. – Вид. 2-ге/ С.Ф. Покропивний, С.М. Соболь, Г.О.Швиданенко, О.Г. Деревянко. – К.:КНЕУ, 2002. – 379 с.

5. Васильченко Г. В., Кафка С. М. Бізнес-планування. Методичні вказівки для самостійної роботи студентів. – Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2016 – 45 с.

6.1.3 Інші джерела:

Модуль 1.

7. Краснокутська Н. С., Осетрова Т. О. Еволюція розвитку та сучасні тренди в управлінні проектами. Економічний аналіз. 2018. Т. 28. № 1. С. 237 - 241.

8. Курок О. О., Семененко О. Г. Проектний аналіз: навчально-методичний посібник. Пер.-Хм.: вид.: «ФОП Домбровська Я. М.». 2019. 204.с.

9. Попова Н. В. Проектний аналіз: підруч. Харків: ХНАДУ, 2016. 164 с.

10. Приймак В.М. Управління проектами. Навчальний посібник. К.: КНУ імені Тараса Шевченка, 2017. 464с.

11. Проектний аналіз: навч. посіб. / за ред. проф. Карпова В. А. Київ: Видавничий дім «Кондор», 2019. 324 с.

12. Струтинська І. В. Опорний конспект лекцій з дисципліни «Проектний аналіз» для студентів усіх форм навчання. Тернопіль, ТНТУ ім. І. Пулюя, 2015. 72 с.

13. Яковлев А. І. Проектний аналіз: підруч. Харків: НТУ «ХП», 2015. 340 с. URL: http://library.kpi.kharkov.ua/files/new_postupleniya/iakov.pdf

Модуль 2.

1. Бізнес-план розвитку сільськогосподарського підприємства: Навч. посібник / В.І. Дробот, В.П. Мартянов, М.Ф. Соловійов, А.В. Токар, В.Й. Шиян. – К.: Мета, 2003. – 336 с.
2. Ільчук М.М., Коновал І.А.. – Бізнес-планування підприємницької діяльності в АПК. Навчальний посібник. – К. : ЗАТ « Нічлава», 2012. – 275 с.
3. Кучеренко В.Р., Маркітан О.С. Управління діловими проектами: Навчальний посібник. – Київ: Центр навчальної літератури, 2005.–280 с.
4. Нелеп В.М. Планування на аграрному підприємстві: Підручник. – 2-ге вид., перероб. та доп. – К.: КНЕУ, 2004. – 495 с.

6.3. Програмне забезпечення

Стандартні пакети прикладних програм MS Office

6.4. Інформаційні ресурси:

14. Офіційний сайт урядового порталу Кабінету Міністрів України. URL: www.kmu.gov.ua
15. Офіційний сайт Національного банку України. URL: www.bank.gov.ua
16. Офіційний сайт Міністерства економіки України URL: www.me.gov.ua .
17. Офіційний сайт Міністерства фінансів України URL: www.minfin.gov.ua.
18. Офіційний сайт Державного комітету статистики України URL: www.ukrstat.gov.ua .
19. Офіційний сайт національного інституту стратегічних досліджень URL: www.niss.gov.ua .
20. Офіційний сайт національного інституту проблем міжнародної безпеки URL: www.niisp.gov.ua .
21. Офіційний сайт інституту світової економіки і міжнародних відносин URL: www.iweir.org.ua